

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 40/11
V Lucemburku dne 28. dubna 2011

Rozsudek ve věci C-61/11 PPU
Hassen El Dridi alias Soufi Karim

Směrnice o navrácení nelegálních přistěhovalců brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví uložení trestu odnětí svobody neoprávněně pobývajícím státnímu příslušníkovi třetí země, který neuposlechne příkaz k opuštění vnitrostátního území

Trestní sankce, jako je sankce stanovená v italských právních předpisech, může ohrozit dosažení cíle spočívajícího ve vypracování účinné politiky pro vyhošťování a dobrovolný návrat při respektování základních práv.

Hassen El Dridi, státní příslušník třetí země, neoprávněně vstoupil na území Itálie. V roce 2004 bylo vydáno rozhodnutí o jeho vyhoštění, na základě kterého mu bylo v roce 2010 nařízeno, aby do pěti dnů opustil vnitrostátní území. Tento příkaz byl odůvodněn neexistencí dokladů totožnosti, nedostupností dopravního prostředku, jakož i nemožností mu dočasně poskytnout ubytovací prostor v zajišťovacím zařízení, a to pro nedostatek míst. Vzhledem k tomu, že H. El Dridi tento příkaz neuposlechl, uložil mu Tribunale di Trento trest odnětí svobody na jeden rok.

Corte d'appello di Trento, k němuž H. El Dridi podal odvolání, se Soudního dvora táže, zda směrnice o navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí¹ brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví uložení trestu odnětí svobody neoprávněně pobývajícím cizinci pouze z toho důvodu, že v rozporu s příkazem k opuštění vnitrostátního území v určité lhůtě setrvává na tomto území, aniž k tomu má legitimní důvod.

Soudní dvůr přijal žádost předkládajícího soudu o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce, jelikož H. El Dridi je zadržen.

Soudní dvůr nejprve uvádí, že směrnice o navrácení zavádí společné normy a postupy za účelem vypracování účinné politiky pro vyhošťování a dobrovolný návrat osob při respektování jejich základních práv a důstojnosti. Členské státy se nemohou od těchto norem a postupů odchýlit použitím přísnějších norem.

Tato směrnice stanoví přesný postup, který má být použit při navrácení neoprávněně pobývajících cizinců, a pořadí jednotlivých fází tohoto postupu.

První fáze spočívá v přijetí rozhodnutí o navrácení. V rámci této fáze musí být upřednostňována možnost dobrovolného opuštění území; dotyčné osobě je obvykle za tímto účelem stanovena lhůta v délce od sedmi do třiceti dnů.

Pokud v této lhůtě nedošlo k dobrovolnému opuštění území, směrnice členským státům ukládá povinnost uskutečnit nucené vyhoštění prostřednictvím co nejmírnějších donucovacích opatření.

Členský stát může dotyčnou osobu zajistit pouze tehdy, pokud může být vyhoštění jednáním této osoby ohroženo. Podle směrnice o navrácení² musí toto zajištění trvat co nejkratší dobu a podléhá přezkumu v přiměřených časových odstupech. Toto zajištění je ukončeno, jestliže se ukáže, že reálný předpoklad pro vyhoštění přestal existovat, přičemž jeho doba trvání nesmí přesáhnout 18

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. L 348, s. 98).

² Články 15 a 16.

měsíců. Dotyčné osoby musí být kromě toho umístěny ve zvláštním zařízení a v každém případě odděleny od běžných vězňů.

Směrnice tak stanoví odstupňování opatření, která je třeba přijmout za účelem výkonu rozhodnutí o navrácení, jakož i povinnost dodržovat zásadu proporcionality v každé fázi postupu. Toto odstupňování směřuje od opatření, které ponechává dotyčné osobě největší svobodu, tedy poskytnutí lhůty k jejímu dobrovolnému opuštění území, k nejzávažnějšímu opatření omezujícím svobodu, jež směrnice při uskutečňování nuceného vyhoštění umožňuje, tedy zajištění ve zvláštním zařízení.

Cílem směrnice je tedy omezit maximální dobu omezení svobody v rámci postupu při navrácení, a zajistit tak dodržování základních práv neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Soudní dvůr v této souvislosti zohledňuje zejména judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

Soudní dvůr dále uvádí, že směrnice o navrácení nebyla provedena do italského právního řádu³, a připomíná, že v takové situaci se jednotlivci mohou vůči členskému státu, který směrnici neprovedl, dovolávat ustanovení směrnice, pokud jsou z hlediska svého obsahu bezpodmínečná a dostatečně přesná. Tak je tomu v projednávané věci v případě článků 15 a 16 směrnice o navrácení. Soudní dvůr má v tomto ohledu za to, že italské řízení o vyhoštění se výrazně liší od řízení zavedeného touto směrnicí.

Soudní dvůr rovněž připomíná, že i když trestněprávní předpisy spadají v zásadě do pravomoci členských států a směrnice o navrácení ponechává těmto státům možnost přijmout opatření, a to i trestní povahy, v případě, kdy donucovací opatření nevedla k vyhoštění, členské státy musí v každém případě upravit své právní předpisy, aby bylo zajištěno dodržování práva Unie. Členské státy tak nemohou použít právní úpravu, byť v trestní oblasti, která může ohrozit dosažení cílů směrnice a zbavit ji užitečného účinku.

Soudní dvůr má tedy za to, že **členské státy nemohou s cílem napravit neúspěch donucovacích opatření přijatých k uskutečnění nuceného vyhoštění stanovit takový trest odnětí svobody, jako je trest odnětí svobody stanovený vnitrostátními právními předpisy dotčenými v původním řízení, pouze z toho důvodu, že státní příslušník třetího státu se i poté, co mu byl doručen příkaz k opuštění vnitrostátního území a lhůta stanovená v tomto příkazu uplynula, nadále neoprávněně nachází na území členského státu.** Tyto členské státy musí pokračovat v úsilí vykonat rozhodnutí o navrácení, které i nadále vyvolává právní účinky.

Takový trest odnětí svobody totiž může zejména z důvodu jeho podmínek a způsobů ukládání ohrozit dosažení cíle sledovaného směrnicí, tedy vypracování účinné politiky pro vyhošťování a dobrovolný návrat neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí při respektování základních práv.

Předkládající soud, který je pověřen uplatňováním ustanovení práva Unie a zajištěním jejich plného účinku, tedy nesmí použít žádné vnitrostátní ustanovení, jež je v rozporu s výsledkem stanoveným směrnicí (zejména ustanovení, které stanoví trest odnětí svobody na jeden rok až čtyři léta), a musí zohlednit zásadu zpětného použití mírnějšího trestu, která je součástí ústavních tradic společných členským státům.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

³ Směrnice měla být do vnitrostátních právních předpisů provedena do dne 24. prosince 2010.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrázové záznamy z vyhlášení rozsudku jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) (+32) 2 2964106